

St. Henry Stahl 20. II. 1932.

Henri Stahl, directorul stenografilor Adunării
Deputaților: conferință despre:

"Ce este stenografia. Cum să luăm însemnări la
lecții".

RADIO , 20 Februarie 1932, ora 17. Programul școlar.

Un car cu boi face 4 km pe oră; cu trenul sau
cu automobilul, s-bori cu iuțeala de 100 km pe oră, fără
a mai vorbi de automobile de curse cu cari atingi
iuțeli fantastice.

Ce ați zice Dvoastră, iubiți elevi, de un om
care, fiind foarte grăbit, în loc să iee trenul sau
să se urce într'un automobil, s'ar urca într'un car
cu boi și ar bate bieteale dobitoace de le ar schilodi,
ca doar-doar să alerge cu iuțeala automobilului?!

Cred că n'ați avea o părere prea bună despre
acel om și că ați spune, despre dînsul că e sau tare
prost, sau nebun de legat.

Nu vă supărați, dar să-mi dați voie să vă spun
că stenografii au cam aceeași părere despre studenții
cari, cu învechitul și complicatul alfabet latin se
căznesc, deșelînd oribil scrisul lor, să iee note
complete la un curs sau la o conferință!

Am cunoscut chiar oameni inteligenți cari afirmău
foarte serios că iau pe cutare orator "cuvînt dîn cu-
vînt"! Ei bine nu e adevărat, nu poate fi adevărat
și iată de ce: cu învechitul alfabet latin scrii
25 cuvinte pe minut dacă vrei să fii lizibil; iar
dacă deformezi și mutilezi scrisul, ajungi, cu multă
caznă, să scrii 40-50 cuvinte pe minut. Ori, cel mai
molu orator vorbește cu o iuțeală de 110-120 cuvinte
pe minut iar Doctorul Lupu, spre pildă, trece și
de 200 cuvinte pe minut!

Pricepeți prin urmare că este materialmente
cu neputință să urmărești vorbirea unui orator
fără a ști stenografia, adică fără a cunoaște mijlocul

de a scrie repede cași vorbirea.

O întrebare se pune: de ce sînt atît de puțini cei cari știu stenografia? De ce să ne încăpăținăm astăzi, în epoca iuțelei, a electricității, automobilului, astăzi cînd radiofonia ne îngăduie ca, prin simpla învîrtire de cîteva grade a unui buton, să călătorim cu auzul și mintea în lumea întreagă, să auzim vorbindu-se la Pesta, Viena, Berlin, Roma, Varșovia, Moscova, Stambul, de ce numai cînd e vorba de scris să nu se fi făcut nici un progres și să scriim și astăzi cu un alfabet ancestral, cu aceleași litere complicate și îngrozitor de încete cu cari scriau acum 2000 de ani strămoșii romani? Să nu se fi realizat și cînd e vorbă de scris, — această unealtă a civilizației, — un progres?

Ba da, există un scris repede, atît de repede încît să se poată prinde din sbor cuvîntarea înflăcărată a unui mare orator fără a scăpa un singur cuvînt, există stenografia.

Atunci de ce nu sîntem toți stenografi, de ce este atît de mic numărul celor ce știu această artă atît de folositoare?

Două sînt pricinile: întâia, pentru că stenografia nu se învață obligatoriu în școală, și atunci, la ^{liceu} ~~școală~~, înveți algebra, trigonometria, limba latină, limba greacă, fizica, chimia, înveți de toate dar nu din plăcere, ci pentru că ești silit; pentru că, dacă n'oi învăța o serie de lucruri antipatice și pe cari le uiți, ^{atît de repede,} rămîi corigent sau chiar repent. De oare ce însă stenografia nu e prevăzută în programele școlare, de oare ce nu te silește nimeni să înveți stenografia și pentru că — e rușinos dar adevărat — cei mai mulți învățăm numai de frică; de aceia acei ce învață stenografia din proprie

inițiativă, din plăcere, pentru că și dau seama de foloasele stenografiei, sînt extrem de puțini.

Dar mai e o a doua pricină: mulți, cei mai mulți cred că stenografia este îngrozitor de grea; că stenografia este un fel de scris chinezesc, că fiecare cuvînt are un semn special și că prin urmare trebuie o memorie prodigioasă ca să înveți stenografia! Se mai crede că stenograful trebuie să fie un fel de scamator, de o dibăcie de mîină fără pereche pentru ca să-i alerge creionul pe hîrtie scăpărînd!

Ei bine nu e așa: stenografia este incomparabil mai ușoară decît alfabetul latin; stenografia nu are un semn pentru fiecare cuvînt; stenografia nu cere o dexteritate excepțională ci e pur și simplu un scris rațional, un scris fonetic, fiecare sunet din limbă avînd un semn special; iar literile stenografice sînt alcătuite din cele mai simple elemente ale desenului și anume: un punct, un cerculeț mititel, o linie dreaptă în diferite pozițiuni și un semicerc în cele patru pozițiuni posibile. În stenografie nu există ortografie, nu există litere majuscule și litere minuscule, litere de tipar, litere cursive, gotice etc; nu există apostrof, liniuță, sedile etc ci ^{există} un singur alfabet fonetic pentru toate limbile așa încît cu aceeași stenografie poți stenografia în romînește, franțuzește, nemțește, englezește etc dacă bine înțeles cunoști acele limbi. Acest alfabet fonetic este atît de simplu, atît de logic grupat labiale cu labiale, guturale, dentale etc încît alfabetul stenografic se învață de un om inteligent într'un sfert de ceas.

Zic alfabetul, pentru că nu trebuie să se creadă că dacă ai învățat alfabetul stenografic ești stenograf.

Nu. Precum dacă știi la pian care este do, re, mi, fa, sol (ceea ce se învață în 10 minute) nu poți da un concert la Ateneu; tot așa dacă știi cum se face în stenografie P, B, T, D, K, G etc nu poți prinde din sbor un discurs. Pentru ca un pianist să devină artist trebuie să facă exerciții, game și iar game; tot așa fără a face game stenografice nenumărate nu poți ajunge stenograf, chiar dacă ai avea o cultură foarte solidă, condițiune esențială spre a fi un bun stenograf.

Dar nu toți cei cari învață vioara devin artiști și poți avea plăcere-și tu însuți și cei ce te ascultă-cîntînd ca diletant din vioară. Exact acelaș lucru cu stenografia: chiar dacă n'ai scrie decît 80 cuvinte pe minut -- ceea ce se poate căpăta într'o lună muncînd un ceas pe zi -- stenografia îți va fi de un neprețuit folos pentru că poți să iei pentru tine, pentru camarazii tăi, note de trei ori mai complete decît cu scrisul obișnuit și ~~Www~~ aceasta fără oboseală; apoi pentru că stenografia îți îngăduie să notezi însemnări personale pe cari să nu le poată ceti nimeni; ^{stenografia fiind un scris secret} pentru că stenografia ^{nu} este un scris foarte condensat și poți scrie de pildă, pe o carte poștală cuprinsul unei foarte lungi scrisori și pentru că stenografia, de îndată ce ai învins micile dificultăți inerente începutului, devine un stadiu captivant, te îndeamnă să scrii repede, tot mai repede, să te iei la întrecere cu oratori din ce în ce mai volubili, dar mai presus de toate stenografia îți va fi de un neprețuit folos pentru că nu există o armă de cultură superioară ei.

Dacă asculți o conferință sau lecția unui profesor, este tare greu să fii atent o oră întregă. Dar chiar dacă ești atent dar nu iei note, atunci,

or cât de bună memorie ai avea, uiți, pentru că Dumnezeu a dat omului două urechi: pe una întră lecția pe cealalta iese! Astfel fiind este bine să găsești un mijloc ca să nu lași să iasă din creier lucrul frumos pe care l'ai auzit, care te a mișcat, te a făcut mai bun, mai cult, mai folositor neamului tău.

Ei bine, nu există alt mijloc mai bun de a-ți asimila tot mai numeroase cunoștințe, de a-ți îmbogăți continuu mintea și sufletul, decât stenografia. Dacă stenografiezi, ești atent o oră întreagă. Apoi recitești notele stenografice, apoi le transcrii în caractere latine, sau la mașina de scris, apoi recitești cele transcrise. Cu chipul acesta, aceeași lecție sau conferință, trece de patru ori prin creierul tău și, ori cât ai fi de mărginit sau de distrat, nu se poate să nu-ți rămână ceva din cele auzite. Cu chipul acesta, stenografiind astăzi o conferință despre artă, mâine o conferință despre o chestiune de știință etc etc ajungi pe nesimțite, grație stenografiei, să ai o cultură mult superioară celor cari ascultă fără a lua note stenografice.

Stenografia este în plus o serie rentabilă: poți fi stenograf în Parlament, dacă ești licențiat și reușești întâiul la un concurs destul de greu; poți fi secretar-stenograf într'o casă de comerț, la o societate, la un avocat, om de litere; poți fi stenograf la un ziar pentru a lua interviewuri, ori pentru a primi la telefon știrile dictate de corespondenții din provincie; sau poți să fii stenograf la o Agenzie telegrafică, ca să iei la telefon știrile transmise din toate capitalele Europei, știri cari, dacă s'ar transmite prin telegraf, ar costa enorm de scump, pe cînd ~~stenogvwxvww~~ la telefon cu stenografia, poți în 10 minute lua 10.000 cuvinte cel puțin;

Si mai poți câștiga stenografiind întruniri publice, congrese, conferințe, adunări generale, concluziuni scrise, procese etc.

Si apoi, munca stenografului e plăcută, mereu variată, /trăește în preajma elitei unei țări, deputați, miniștri, conferențieri, mari avocați, ~~www~~ oameni politici .

Cred că nu este om cult care să nu fi simțit nevoia unui scris mai repede, repede ca gândirea, cu care să poată însemna gândurile ce vrea să așterne pe hîrtie, conceptul unui articol, unei cărți, unei scrisori, cu care să poată copia repede un fragment dintr'un ziar, dintr'o carte, o inscripție, cu care să poată culege poezii populare, folkllore.

Vă sfătuesc dar călduros să învățați stenografia, tocmai pentru că nu e în programul școlar, tocmai pentru că o puteți învăța nesilit, ca ^{un} om liber pentru că sînteți conștienți de foloasele stenografiei și spre a dovedi că aveți tăria de caracter a nu vă lăsa abătuți de primele dificultăți și a da dovadă de voință.

Repet: stenografia este copilăros de ușoară pentru un om inteligent, captivantă prin noutatea concepțiunei în alcătuirea alfabetului stenografic. Există astăzi cărți după care stenografia se poate învăța fără caznă, fără profesor. 28 elevi de ai mei au intrat ca stenografi în parlament și mii de elevi ai mei își câștigă pîinea ca secretari stenografi pe lîngă societăți și case de comerț. 14 Dacă vă hotărîți a deveni stenografi, nu vă grăbiți să obțineți iuțeala deformînd și zorind mîna. Stenograful bun scrie calm, atent la idee, caligrafic, relativ încet pentru că n'are nevoie să se grăbească și să se obosească devreme ce stenografia este de 10 ori mai repede decît scrisul latin; și 25 cuvinte pe minut cu alfabetul latin ar reprezenta în stenografie 250 cuvinte pe minut

iuțeală pe care nu o atinge nici cel mai îndrăcit orator.

Cum să luați note la curs.

Dar, pînă să ajungeți stenografi, să vă dau cîteva sfaturi pentru ca să puteți, chiar cu învechitul alfabet latin, lua note bune la profesorii Dv.

Primul sfat este ca la ori ce curs pe care-l ascultați, la ori ce conferință, să luați note. Sînt sigur că prea puțini dintre cei ce mă ascultă acum la Radio, au un creion și hîrtie în fața lor!... Aș ruga pe profesori să insiste ca elevii lor să încerce să rezume ideile principale reținute dintr'o lecție sau conferință. Generația de astăzi nu mai știe să ia note, nu mai scrie și de aceea vezi studenți cu un scris de aspect nedibaciu, stîngaciu, /scris de om nesimplificat, incult. Generația mea era silită să iee note la cursuri pentru că, din clasa V-a de liceu, nu mai aveam decît manuale franceze, și pentru că erau tare scumpe, și nu existau ca astăzi căminuri și burse pentru studenți, n'aveam toți cu ce cumpăra cărțile scumpe franceze și luam note.

Iată cum se iau note la curs:

Nu căutați să scriți mult, tot, umplînd inutil caiete cu note ~~ee~~ ^{pe cari} nu le mai puteți descifra pentru că scrisul

devine ilizibil și notele încurcate. Dacă nu știi steno-
grafia, este imposibil să notezi cuvînt din cuvînt.

Fără a scri, Ascultați ceea ce spune un conferențiar și prindeți din mulțimea de cuvinte, ideea mună.

Ori cît de repede ar vorbi cineva, or cît de lungă i-ar fi fraza, ea poate fi redusă la două elemente:

subiectul și predicatul. Deci, ascultați, punîndu-vă

mereu întrebarea: "Despre ce vorbește? Care e subiectul"? Si numai cînd ați prins subiectul, miezul,

Atunăi scriți calm și cugetat ~~SUBIECTUL~~.

După ce ați scris acel cuvânt esențial, fiți iar cu urechea ascuțită și întrebați-vă: "Ce a făcut? Ce s'a întâmplat? Care e predicatul?" și când ați prins predicatul, așterneți-l pe hîrtie.

O să aveți astfel notate o serie de idei reduse la două cuvinte: subiectul și predicatul. Dacă însă ați fost atent, aceste două jaloane vor fi suficiente pentru ca, a casă, să puteți din memorie reconstitui o bună parte a conferinței auzită.

După ce ați făcut acest exercițiu timp de cîteva zeci de lecții; căutați ca, în afară de subiect și predicat, să mai prindeți un calificativ, deci un **ATRIBUT** sau **COMPLEMENT** și veți avea astfel o serie de idei fixate prin patru jaloane: subiect plus atribut; predicat plus complement, și ^{astfel} notele, la transcriere a casă, vor deveni mult mai complete.

Dacă vă deprindeți mintea cu acest exercițiu veți avea un folos pentru toată viața Dvoastră pentru că veți ajunge repede să despărțiți oamenii în două mari clase: 1) cei cari spun ceva cu miez, ~~wwwwww~~
2) palavragii cari înșiră vorbe, răsunătoare une ori, spuse cu patos, cu exclamări lirice, dar goale defond. Ei bine sîntem sături de palavragii, sîntem sături de vorbe goale, de nulități pretențioase și obraznice și sîntem ahtiați de oameni ~~wwwwww~~ cari spun cinstit ce vor, la cîri vezi o idee clară, o hotărîre.

Evident că dacă învățați stenografia, notele Dvoastră vor putea repede fi din ce în ce mai complete pînă să ajungeți, treptat, pe nesimțite, fără muncă specială, intercalînd ~~wwwwww~~ ^{cuvinte stenografiate} în notele luate cu alfabetul latin, să stenografiați cuvînt din cuvînt un orator.

Stenografia posedă deci rara calitate a recunoștinței pentru că de la prima literă învățată, ea vă răsplătește de munca depusă.

Incheind, vă zic:

Luați note la ori ce curs, la ori ce conferință,

și redactați-le.

Învățați stenografia; este cea mai puternică armă

de cultură, este captivantă și copilăros de ușor

de asimilat. Nu ~~se mai poate admite~~ ^{not} ^{concede} ca un om cult

să mai scrie astăzi cu un alfabet vechiu de peste

2000 de ani!

H. Stahl.